ประโยค ป.ธ. ๓
แปล มคธเป็นไทย
สอบครั้งที่ ๒ วันที่ ๙ กรกฎาคม ๒๕๕๙ ณ ประเทศสหรัฐอเมริกา

แปล โดยพยัญชนะ

๑. เต (อุปาสกา) กิร ธมฺมํ โสตุกามา วิหารํ คนฺตฺวา สตฺถารํ วนฺทิตฺวา เอกมนฺตํ นิสีทึสุ ฯ พุทฺธานญฺจ อยํ ขตฺติโย อยํ พฺราหฺมโณ อยํ อฑฺโฒ อยํ ทุคฺคโต อิมสฺส อุฬารํ กตฺวา ธมฺมํ เทสิสฺสามิ อิมสฺส โนติ จิตฺตํ น อุปฺปชฺชติ ฯ ยงฺกญฺจิ อารพฺภ ธมฺมํ เทเสนฺโต ธมฺมคารวํ ปุรกฺขตฺวา อากาสคงฺคํ โอตาเรนฺโต วิย เทเสติ ฯ เอวํ เทเสนฺตสฺส ปน ตถาคตสฺส สนฺติเก นิสินฺนานํ เตสํ เอโก นิสินฺนโก ว นิทฺทายิ เอโก องฺคุลิยา ภูมึ วิลิขนฺโต นิสีทิ เอโก รุกฺขํ จาเลนฺโต นิสีทิ เอโก อากาสํ อุลฺโลเกนฺโต นิสีทิ เอโก ปน สกฺกจฺจํ ธมฺมํ อสฺโสสิ ฯ อานนฺทตฺเถโร สตฺถารํ วีชมาโน เตสํ อาการํ โอโลเกนฺโต สตฺถารํ อาห ภนฺเต ตุมฺเห อิเมสํ มหาเมฆคชฺชิตํ คชฺชนฺตา ธมฺมํ เทเสถ เอเต ปน ตุมฺเหสุ ธมฺมํ กเถนฺเตสุ อิทญฺจิทญฺจ กโรนฺตา นิสินฺนาติ ฯ อานนฺท ตฺวํ เอเต น ชานาสีติ ฯ อาม น ชานามิ ภนฺเตติ ฯ เอเตสุ หิ โย เอส นิทฺทายนฺโต นิสินฺโน เอส ปญฺจ ชาติสตานิ สปฺปโยนิยํ นิพฺพตฺติตฺวา โภเคสุ สีสं ฐเปตฺวา นิทฺทายิ อิทานิปิสฺส นิทฺทาย ติตฺติ นตฺถิ นาสฺส กณฺณํ มม สทฺโท ปวิสตีติ ฯ

แปล โดยอรรถ

๒. ตํ สุตฺวา เสฏฺฐี พหุ กสิกมฺมํ กาเรตฺวา เคเห วิชฺชมานธเนนาปิ ธญฺญเมว คเหตฺวา อฑฺฒเตรสานิ โกฏฺฐสตานิ กาเรตฺวา สพฺพโกฏฺเฐ วีหีนํ ปูเรสิ ฯ โกฏฺเฐสุ อปฺปโหนฺเตสุ จาฏิอาทีนิ ปูเรตฺวา อวเสสํ ภูมิยํ อาวาฏํ กตฺวา นิขนิ ฯ นิธานาวเสสํ มตฺติกาย สทฺธึ มทฺทิตฺวา ภิตฺติโย ลิมฺปาเปสิ ฯ โส อปเรน สมเยน ฉาตกภเย สมฺปตฺเต ยถานิกฺขิตฺตํ ธญฺญํ ปริภุญฺชนฺโต โกฏฺเฐสุ จ จาฏิอาทีสุ จ นิกฺขิตฺตธญฺเญ ปริกฺขีเณ ปริชเน ปกฺโกสาเปตฺวา อาห คจฺฉถ ตาตา ปพฺพตํ ปวิสิตฺวา ชีวนฺตา สุภิกฺขกาเล มม สนฺติกํ อาคนฺตุกามา อาคจฺฉถ โน เจ ตตฺเถว ชีวถาติ ฯ เต ตถา อกํสุ ฯ ตสฺส ปน สนฺติเก เวยฺยาวจฺจกโร เอโก ปุณฺโณ นาม ทาโส โอหิยิ ฯ เตน สทฺธึ เสฏฺฐี เสฏฺฐิชายา เสฏฺฐิปุตฺโต เสฏฺฐิสุณิสาติ ปญฺเจว ชนา อเหสุ ฯ เต ภูมิยํ อาวาเฏสุ นิหิตธญฺเญปิ ปริกฺขีเณ ภิตฺติมตฺติกํ ปาเตตฺวา เตเมตฺวา ตโต ลทฺธธญฺเญน ยาปยึสุ ฯ อถสฺส ชายา ฉาตเก อวตฺถรนฺเต มตฺติกาย ขียมานาย ภิตฺติปเทเสสุ อวสิฏฺฐมตฺติกํ ปาเตตฺวา เตเมตฺวา อฑฺฒาฬฺหกมตฺเต วีหี ลภิตฺวา โกฏฺเฏตฺวา เอกํ ตณฺฑุลนาฬึ คเหตฺวา ฉาตกกาเล พหู โจรา โหนฺตีติ โจรภเยน เอกสฺมึ กุเฏ ปกฺขิปิตฺวา ปีทหิตฺวา ภูมิยํ นิกฺขนิตฺวา ฐเปสิ ฯ อถ นํ เสฏฺฐี ราชุปฏฺฐานโต อาคนฺตฺวา อาห ภทฺเท ฉาโตมฺหิ อตฺถิ กิญฺจีติ ฯ สา วิชฺชมานํ นตฺถีติ อวตฺวา สามิ เอกา ตณฺฑุลนาฬี อตฺถีติ อาห ฯ

ให้เวลา ๔ ชั่วโมง กับ ๑๕ นาที.

เฉลย ประโยค ป.ธ. ๓
แปล มคธเป็นไทย

แปล โดยพยัญชนะ

๑. ได้ยินว่า อ.อุบาสก ท. เหล่านั้น เป็นผู้ใคร่เพื่ออันฟัง ซึ่งธรรม เป็น ไปแล้ว สู่วิหาร ถวายบังคมแล้ว ซึ่งพระศาสดา นั่งแล้ว ณ ที่สุดส่วน ข้างหนึ่ง ฯ ก็ อ.ความดำริว่า อ.บุคคลนี้ เป็นกษัตริย์ ย่อมเป็น, อ.บุคคลนี้ เป็นพราหมณ์ ย่อมเป็น, อ.บุคคลนี้ เป็นผู้มั่งคั่ง ย่อมเป็น, อ.บุคคลนี้ เป็นผู้ถึงแล้วซึ่งยาก ย่อมเป็น, อ.เรา จักแสดง ซึ่งธรรม กระทำ ให้ยิ่ง แก่บุคคลนี้, อ.เรา จักแสดง ซึ่งธรรม กระทำ ให้ยิ่ง แก่บุคคลนี้ หามิได้ดังนี้ ย่อมไม่เกิดขึ้น แก่พระพุทธเจ้า ท. ฯ อ.พระศาสดา ทรงปรารภ ซึ่งบุคคลใด บุคคลหนึ่ง เมื่อทรงแสดง ซึ่งธรรมทรงกระทำไว้ในเบื้องหน้าแล้ว ซึ่งความ เคารพในธรรม ย่อมทรงแสดง ราวกะ อ.เทวดาผู้วิเศษยังลำน้ำในอากาศ ให้ข้ามลงอยู่ ฯ ก็ อ. - แห่งอุบาสก ท. เหล่านั้น ผู้นั่งแล้ว ในสำนัก ของพระตถาคต ผู้ทรงแสดงอยู่ อย่างนี้หนา -อุบาสกคนหนึ่ง ผู้นั่งแล้วเทียว ประพฤติหลับแล้ว, อ.อุบาสกคนหนึ่ง นั่งขีดเขียนอยู่แล้ว ซึ่งแผ่นดิน ด้วยนิ้วมือ, อ.อุบาสกคน หนึ่ง นั่งยังต้นไม้ให้ไหวอยู่แล้ว, อ.อุบาสกคนหนึ่ง นั่งแลดูอยู่แล้ว ซึ่งอากาศ, ส่วนว่า อ.อุบาสกคนหนึ่ง ได้ฟังแล้ว ซึ่งธรรม โดยเคารพ ฯ อ.พระเถระชื่อว่า อานนท์ เมื่อพัด ซึ่งพระศาสดาแลดูอยู่ ซึ่งอาการ ของอุบาสก ท. เหล่านั้น กราบทูลแล้วว่า ข้าแต่พระองค์ผู้เจริญ อ.พระองค์ ทรงคำรามอยู่ คำราม เพียงดังเมฆใหญ่ ย่อมทรงแสดง ซึ่งธรรม แก่อุบาสก ท. เหล่านี้, ส่วนว่า อ.อุบาสก ท. เหล่านั่น, ครั้นเมื่อพระองค์ตรัสอยู่ ซึ่งธรรม, นั่งกระทำอยู่แล้ว ซึ่งกรรมนี้ด้วย นี้ด้วย ดังนี้ กะพระศาสดา ฯ อ.พระศาสดา ตรัสแล้วว่า ดูก่อนอานนท์ อ.เธอย่อมไม่รู้ ซึ่งอุบาสก ท. เหล่านั่น หรือ ดังนี้ ฯ อ.พระเถระชื่อว่าอานนท์ กราบทูลแล้วว่า ข้าแต่พระองค์ผู้เจริญ พระเจ้าข้า

อ.ข้าพระองค์ ย่อมไม่รู้ ดังนี้ ฯ อ.พระศาสดา ตรัสแล้วว่า ก็ อ. - ในอุบาสก ท. เหล่านั่นหนา -อุบาสกนั่น ใด นั่งประพฤติหลับอยู่แล้ว, อ.อุบาสกนั่น บังเกิดแล้ว ในกำเนิดแห่งงูสิ้นร้อยแห่งชาติ ท. ห้า วางไว้แล้ว ซึ่งศีรษะ บนขนด ท. ประพฤติหลับแล้ว, แม้ในกาลนี้ อ.ความอิ่ม ในความหลับแห่ง อุบาสกนั้น ย่อมไม่มี, อ.เสียงของเรา ย่อมไม่เข้าไป สู่หู ของอุบาสกนั้น ดังนี้ ฯ

แปล โดยอรรถ

๒. เศรษฐีฟังคำนั้นแล้ว สั่งให้ทำกสิกรรมเป็นอันมากรับ(ซื้อ) จำเพาะข้าวเปลือกแม้ด้วยทรัพย์ที่มีอยู่ในเรือน ให้กระทำฉาง ๑,๒๕๐ หลัง บรรจุฉางทั้งหมดให้เต็มด้วยข้าวเปลือก ฯ เมื่อฉางไม่พอ เขาก็บรรจุภาชนะมีตุ่มเป็นต้นให้เต็มแล้วขุดหลุมฝังข้าวเปลือกที่เหลือในแผ่นดิน ฯ เขาให้ขยำข้าวเปลือกที่เหลือจากที่ฝังไว้กับด้วยดินเหนียวแล้วฉาบทาฝาทั้งหลาย ฯ สมัยต่อมา เมื่อภัยคือความอดอยากถึงเข้าแล้ว เศรษฐีนั้นก็บริโภคข้าวเปลือกตามที่เก็บไว้ เมื่อข้าวเปลือกที่เก็บไว้ในฉางและในภาชนะมีตุ่มเป็นต้นหมดแล้ว จึงให้เรียกชนผู้เป็นบริวารมาแล้ว กล่าวว่า พ่อทั้งหลาย พวกเจ้าจงไปเถอะ จงเข้าไปสู่ภูเขาแล้วเป็นอยู่ ประสงค์จะมาสู่สำนักของเรา ก็จงมาในเวลาที่มีภิกษาอันหาได้ง่าย หากไม่อยากจะมา ก็จงเป็นอยู่ในที่นั้นเถิด ฯ ชนเหล่านั้นได้กระทำอย่างนั้นแล้ว ฯ ส่วนทาสผู้ทำการรับใช้คนหนึ่งชื่อว่าปุณณะ เหลืออยู่ในสำนักของเศรษฐีนั้น ฯ ได้มีชน(เหลือ) ๕ คน เท่านั้น คือ เศรษฐี ภรรยาเศรษฐี บุตรเศรษฐี สะใภ้เศรษฐี รวมทั้งนายปุณณะนั้น ฯ ชนเหล่านั้นแม้เมื่อข้าวเปลือกที่ฝังไว้ในหลุมในแผ่นดินหมดสิ้นแล้ว ก็พังดินฉาบไว้ที่ฝาแล้วแช่น้ำยังอัตภาพให้เป็นไปด้วยข้าวเปลือกที่ได้แล้วจากฝานั้น ฯ ครั้งนั้น ภรรยาของเศรษฐีนั้น เมื่อความหิวครอบงำอยู่ เมื่อดินสิ้นไปอยู่ ก็พังดินที่เหลืออยู่ในส่วนแห่งฝาทั้งหลายลงแล้วแช่น้ำได้ข้าวเปลือก

ประมาณครึ่งอาฬหกะ ตำแล้วถือเอาข้าวสารได้ประมาณทะนานหนึ่ง ใส่ไว้ในหม้อใบหนึ่ง เพราะความกลัวแต่โจรว่า ในเวลาเกิดฉาตกภัย พวกโจรมีมาก ปิดแล้วฝังตั้งไว้ในแผ่นดิน ฯ ลำดับนั้น เศรษฐีมาจากที่บำรุงพระราชาแล้วพูดกะนางว่า นางผู้เจริญ ฉันหิวแล้ว มีอะไร ๆ บ้างไหม ฯ นางไม่ได้พูดถึงสิ่งที่มีอยู่ว่า ไม่มี พูดว่า นาย ข้าวสารมีอยู่ทะนานหนึ่ง ฯ
